

بشنی سنه
نومرو ۳۱

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

۱ نیسان
۱۲۳۱

مرعش والبستاند ذوالقدر [دولفادار] اوغلارى حکومتى

(۳۰ نجى نخەدن مابعد)

سلیمان بىك بن ناصرالدین محمد بىك

ھېرىتك ۸۴۹ تارىخىنده دولفادارلى تخته چىقىدى. سلیمان بىك يك سىزىز بىر آدم اوپىدىنى جەھتە بالطبع تىپور و جنس لطيف نسوانى دىنيادە ھەشىدىن زىيادە سورايدى. عدد زوجاتى درىندن آشاغى دوشۇرمىدىكى كې سرايى پىيىكىر جارىدلە زىب آور ايدى. وجودىنەكى فرط سىن كىدەرلەك ركوب و تزولە مانع اوپىدىقىنەن زمانى تىپورلەك مخصوصاتىندن اولان يك وايجىمكەلە وزوجە وجارىلەلە اكلەنگىلە كېبردى. طولا يېسىلە دولفادارلى اھالىسى دە بر آسودەكى تام ايجىنە اوقاتىكىدار اوپىدى. مشارىيەك بىر كەرت تناسىلەسەنە مقىاس اولىق اوزرە سرايىنەدە بر كۈنە تام قرقىزلىك ساللاڭشىن اوپىدىنى تارىخىلە حكايىكى يېسىر .
سلیمان بىك تارىخىجە اوپەكى بىكلىرى قدر بىر علاقە حاسىتى يوقىسىدە زمان حکومتىندە - مزاچ عصرك كليما خلافته اوولەرق - بىر قارىجەنى بىللە ايجىتامش اولىسى حقاڭ بىر فضىلىت مخصوصەدر .
سلیمان بىك دركاھ عنانى بە قارشو بىسىلىك صىمىيت و خصوصىت كىندىكە آرنىسىلە آرمەدە مىراسىه ودادكارانە اكسيك اولىزدى . او لووتىكى آناملۇلى سىياتى ايجاباتىندن اولان شوسبىق ارتباطلەك بىر رابطة

جدیده صهریدایله تأییدی ابچون ٨٥٣ سنه سلطان مرادخان ثانی طرفدن آماسیه بک حضر بک حرمی خاتون بعض خادم آغالله کوریجی اوله رق البستانه کوندرلای . سليمان بک یشکین بش قزندن حلقاً و خلقاً الا کوزلی (ستی خاتون) سلطان محمد خان ثانی حضر تاریه نزوح ایدلای . سرای همایونه وهیئت وکلای دولته منسوب بکلردن و خاتونلدن بر جوغی ولاسیا سالف الد کر حضر بک حرمی کاین کتیرمک او زره مخصوصاً ادرنه دن البستانه کوندرلای . ستی خاتون محشم بر کاین آلای و بک آغر جهاز طافقی ایله ادرنه به کوتولای . ادرنه شرعاً پارلاق پارلاق قساند مدحیه انشاد ایتدیرن بر طنطنه عظیمه ایله هفتتلر جه دوکون بابلقدن واوصرده ایکنجه دفعه اوله رق تخت سلطنته بکن سلطان مراد خان ثانی عمومی احسانلره غرق ایلدکدن سکره شو ایکی نید اصالت بر برج الشرفه اجتماع ایدلی [۱] .

سلیمان بک ١٢ سنه حکم سوروب دامادینک بشیر جبل محمدی ایله بشیر اولان فتح قسطنطینیه موقبت عظیمه‌سی ادراک ایله بختیار ٩٥٨ تاریخنده عازم دارالقرار اولدی .

ملک ارسلان بک بن سليمان بک

٨٥٨ تاریخنده جالس کرسی بدر اولوب امارتی مصر سلطانلک

[۱] ستی خاتون جانب فاتحله اون سکریل برحیات مسعودانه بکپردرک ٨٧١ سنه ادرنه وفات ایدلی ، اوراده (سلطان جامی) خطیره سنه مدفونه در . ذیله مندرج ٨٨٧ تاریخل کتابه مخصوصه تاریخیه سنه کوره جامع مذکورک ستی خاتونک صاغلنده کندی طرفدن بابلین معنایی جیتیورساده مشار ایها ناع دورنده اولش و جامع ایه سلطان بایزید خان ثانی عصرنده یالمش اوله یعنده اساساً قیریق دوکون بر عربجه ایله بایزبل اولان کتابه مذکوره نک طرز تحریر و افاده‌سی طوغری دکلدر . شحالیله برابر مطالعه عابزانه مجع ستی خاتون حین ارتخالنده اوته دنبو اکثرخواتین سلاملینده واقع اوله یعن کیه کندی سرای باخجه سنه کومولش و جامع ده یانی باشنده سکره دن بابلشد .

تصديق رسميته اقتراان ايلى، زماننده آق قيونلى پادشاهي (اوزون حسن) له اوزون اوزادى يه محارباتده يولنه رق بالتبجه خربونى بدل صلح اولق اوزره اوزون حسنه ويروب مجبوراً باريشيق يابىشدى. مملكتك برجزو معمورى اولان خربوتك ضياغندن طولايى ملك ارسلان بک صوك درجهده متآر اولسيله بونك استرداد تبجه رجاي معاونت ايمك اوزره مصر سلطانى خوشقدم نزدینه كيدرك تشتاتنه بولندىنى ائناده وقامره باعمالرىنك بريىنده جمعه تمازى قىلمقده اىكىن برفدائى طرقىدن قتل ايدلدىكىنى عالي ومىشارالىك مرعش جامنده معتكف اولدىنى حالده مصردن كوندريلن ملاحدة اسماعيله دن برفدائى اليه اولدىرىلدىكىنى تاج التواريخ وصولاق زاده وهاصر تارىخلى يازىپورسىدە متفق عليه اولان روایت صحیحه تارىخى يه كوره محل قتل هر حالده مصردرو تارىخلىك بيانى كوره اوصرددە مصردە ملتجي بولنان برادرى شاه بوداق بک تحرىكىلە سلطانىك تريپيله شوجنایت ايشلىمىشدر. مشارالىه اون اىكى سنه بىكلك ايلىشدر. تارىخ قتلى ٨٧٠ سنه عېرىپەسىدر.

شاه بوداق بک بن سليمان بک

شاه بوداق بک ٨٧٠ تارىختنده سلطنت مصر يه طرقىدن دولغادرلى صندال امارته قعاد ايلىدى. اوته طرقىدن دولغادرلى امراسى دولت عليه عثمانى يه صراجته برادرى ملك ارسلان بک خيمه قتلنده محرك اولغله متنلون وبويوزدن يين الحلق منفور اولىسى حسibile شاه بوداق بک امارتى قبول ايده ميه جكلىزدن يرينه برادرى شهسوار بک تعينى استدعا ايستىلر. فاتح سلطان محمد خان حضرتلى شهسوار بک بامنشور عالي دولغادرلى حاكى نسب ايتدىكىندن شاه بوداق بک مرعش، شهسوار بک البستانى مى كز اتخاذ ايلىدى. فقط شهسوار بک سجايى بىكزىدە كياست وحاسى شاه بوداق بک كولكىدە براقورق شاه بوداق بک مجبوراً مصر يه كىندى.

شہزاد بک بن سلیمان بک

شہزاد بک برادرینک مصره عزیتی او زیرینه تماماً دولنادرلی مملکته صاحب ایولدی . لکن حادثه نک بو شکلی آلسی او زیرینه مصر لیلرک انتظار دقت و خصوصی کندیسته انعطاف ایمکہ باشладی .

۸۷۱ سنه سنه شہزاد بک دولنادرلی خاندانند رسم بک آرد سنه محاربه و قوع بولنچه باشладی . سلطنت مصر بجه بخصوص خبر آنقده حلب عسکری رسم بک امدادینه مأمور ادلدی . چونکہ شہزاد بک شهامتی و فطانت مخصوصه نک تقدیر ایتدیر دیکی و حدت عرقیه سو قیله عثمانیلاره اولان کمال ارتباط و صمیمتی مصر سلطان خوشقدمک کوزینه باعقدر ایدی . حکومت مصریه نک شہزاد بک علیه و قوع بولان بمعاونتندن بر ثمره حاصل اولماشدرو .

شہزاد بک ایسه بر نسبت متزايده دکسب قدرت و شهرت ایده رک باشنه طوپلانان تور کنلاره ۸۷۲ سنه سنه مالک مصر بیه آقین ایمکه باشладی [۱] .

بوحال سلطنت مصریه ایچون انواع متاعب و مصارف دعوت ایدن بر محاربة طوبیله مشومنک باشلاننچی اولدی . مصر سلطانی خوشقدم نظر انتباھی درت آچه رق شو صاحب ظهورک علیه و (بردبک الجمدار [۲]) قومانداسیله مکمل بر مصر اردوی یوللاڈی .

حلب و شام والیلرخی ده آکا معاونته مأمور قیلدی . برنجی مصادمه ده مصر لیلار تلفات کلیه ویرمک صورتیله دوچار انہرام اوله رق شہزاد بک مصر مالکندن بر جوق بر تسبیح و قوماندان بربک الجمداری اسیر ایدی . چو قلني اعتباریله صایلیسی قابل اولیان تلفاتک اک مهم قسمی طرابلس بک اتابک (جانی بک الحسنی) و دمشق اتابک (فرابجا الظاهري) و حلب مقدمین

[۱] تحف الانباء في تاريخ حلب الشهرا

[۲] برد : باروت . جدار ، الجمدار مخفیدر .

الوقدن [١] (معزوز بـ الحمد) وحلب اتابک (الماں الاشرفی) وحلب
قلمه‌سی استاداری [٢] (محمد غربیب) ک مقتولین تشکیل ایدیوردی.
برمدت صکره شمسواربک یاداسارتندن قاچوب قورتیلان بردبک
الجدرامصره کیدیسه‌ده نظر سلطانییده شمسواربک معنا طرفدار لغله
متهم اولدینشدن قدسہ نوی ایداری [٣] .

شہسوار بک دولت علیہ فارشو اظہار خصومت ایدن جناب
فاتحک عہد زادہ سی وبال فعل نصب کر دہ سی قرہ مان او غلی پیر احمد بک
مظاہرات ایمک ایستدی ایسہدہ پیر احمد بک اردوی ہایون طرف دن
تنکیلی مظاہر تھے میدان ویرمدی۔ پیر احمد بک کبی شہسوار بک دخی در کاہ
عنانی یہ فارشو ہر صورت لہ فرمانبر بر عبد کثر اولق اوزرہ عہد و پیمان
ایدہ رک پادشاہک مظاہر تھے واوسا یہدہ ددمسنک تختہ نائل اولش ایکن
قرہ مان او غلی بینک خصوصات دن اولان عہد شکنلکی کو ستر مکدہ ضبط
نفس ایدہ مین پیر احمد بک سطوت شاہانہ دن خائناً دول قادر لی طوب راغنہ
قادج قدہ امر تو سویلانہ کی مهارت مورونہ۔ یاہ شہسوار بک ذہنہ کیرہ رک
بو یوزدن بالحاصہ شہسوار بک حقدہ اغبار شاہانہ حصولہ سبیت
ویرمشدی [۴]۔

قدرت و شهرت آرتدوجه آرتان شهسواربک دارلقة و شهوارلقة کونه نه رک سلطنت مصریه بی هیچه صایقده ایدی. عینی زمانده ایس (ملک الامشاف قاید بای) کرسی نشین سلطنت مصریه او لمشدی. خادم الحرمین اولق شرف فیله میاعی و ممتاز اولان قاید بای حکمداران زمانک فوقنده برادعیه عظمته موقعه. نفته؟ شوکته منزه بولتیورا ایدی. مع هذا شهسواربک حالی و کوندن کونه پارلايان نجم اقبالی آلتندن آلتنه کندیسی دوشوندیر بیور و

[١] مقدمین الوف : پیکاشی .

[۲] استادان یا خود استادالدار، مدیر امور و کهیا معنای نهاد را دارند.

[٣] تحف الانباء في تاريخ حلب الشهباء ، ص : ١١٠

[۲] عاشق پاشا زاده تاریخی ، ص : ۱۶۹ ، ۱۷۰

باشنى از مك ایستیوردى، يوقه شهوار بىك خلعت و هدايا كوندرمك صورت استئانكارانسىله طوردىرلىسى واين طرفدن دره لر كېيىم قانى آقىدان شوفتنك ياتشىرىلىسى مەكتانىدۇن ايدى . هەنصلە ئاغراش خودكاما ناسە مغلوب اولان قايدبای طریق مىلسەتىمىدی . عساڭىر مصرەتك انھزام مۇئلى قايدبایك مىسمۇعى اوالقدە بىلدۈرملە بىشىدىن اورولىنى دۇنەرك ھان خلیفە (المستجد بالله)ك و قضاة اربىمنك وباجىلە امرانك حضورىلە كىندى تخت رىاستىدە بىر مجلس مشورت عقد ايلدى . بۇ مجلسىچە ويرىلان قرارە بناء شەھوار بىك قارشۇقۇتلى بىر اردودعا سوق اسابىنە توسل ايدىلدى . مع ما فيه شەھوار بىك بۇ ائنادە و ٨٧٣ سەننە (داراندە) قىلمەسىنى عنۋە ضبط و مصر طرقىدىن منصوب حماقىظى قتل ايلدى . قايدبای بونك اوزىزىتە بىك مشكالاتە تجهيز و (اوپىك) ك يدىقادىتە تودىع ايتىدىكى ايکىنجى مصر اردو سۇ شەھوار بىك عليه نە سوق ايلدى . ااردو مصردىن چىقىرقى حلب يولى طوتىدى . ااردونك حلبە مواصىتىلە بىرابىر شەھوار بىك ساختە بىر رجعتە آدىم آدىم كىرى يە جىكىلەرك و اشبو خىدۇءە حرىپەتك فرقە وارەميان مصر اردو سى آرقىسى بىراتقىرقى جورىمى سىقى و قورقۇچ اورمائىلە محاط طار بىر بوغازە كېرىدى . مصرك دوز و جىلاق وادىسىندەن و خىرمالقلرىنىڭ شىكل ئادىسىندە بشقە بىشى كورماش اولان مصرلىرى شۇ عالم دىكىردى بىل بىل يانته يۇنتە باقىنەدە ايکىن يوردلرى اولقى مناسبتىلە كېرىنىدىسىنى، چىقىنديسىنى قارىش قارىش بىلەن و اورمانلقلەر ايجىندە و قالقلار اوزىزىنە كىلەك كىبى سەكىن دولنادر يېكتىلىرى اورمائانز ايجىندە سو كون ايلە مصرلىرىمە آنى بىرغلەبى جالدى . قىتا حالىدە بوزۇلان مصرلىرىدەن بوزلار جە امرا ، يېكلەر جە افراد خالك هلاكە سەرلەرى . شەھوار بىك الله آت ، اسلەحە ؛ ارزاق كېيىقىۋە بازوی اقتدار ايدە جىك بىك چوق شىلەر كېدى . مصر اردو سى امرا و ضابطان وغۇرانى

آرسنده وقوع بولان تلفاتك حد و حسابي يوغىدى . شوبوزغۇنلەقدىن جان قورتارە بىلەن اردونك دوکونىسى يايىن و پىشان بىر حالدە حلبه واورادن قاهرە يە آقوپ كىلەك باشلادى . قايدبایي بىحاللىرى ايشتدىكە و كوردىكە او فەكسىندن كۆپلەر بىنۇردى .

ئىشە ئالىيەلە قابىنە سىنمايان شەھواربىك حلب شەرىنى المق طمعنە بىلە دوشىدى . بۇئىنادە ٨٧٤ سنىندا شەھواربىك ايلە سلطنت مصرىيە جاپىندىن ملاطىيە والىسى اولان (قرقاس [١]) آرمىنده وقوعە كىلن بىر مصادمەدە قرقاس غلبە ايتىش ايسەدە شەھواربىك اخىراً تازە قوت آللەرق قرقاس اوزىزىنە هجوم ايدوب كىندىسىن اسىر و بىكار كىر خېبىدە حبس ايتىدى . بعده خېبىنىڭ قبو بىخەرسىنى طاشلە سد و بىند ايلە قرقاسى آجلەقدىن و هواسىز لەقدىن اتلاف ايمىشدەر [٢] .

شەھواربىك مظفريت واقعە ايلە اكتفا ايتىدرك حلبك كىندىسىنە ويرلىسى اىچۇن سلطنت مصرىيە تكلىفىدە بولۇمىش ومع ما فيه جواب رد آلمىش ايدى . بوسىرەدە آطنه حاكىي رمضان اوغلۇ داود بىك شەھوارلىيە اوافق بىر غلبە جامسىي قايدبایي كى يورەكە سرىنجە بىر سو سربېش ايسەدە آز مدت صىركە شەھوار بىك مع زىادە تلائى مافات ايدەرەك داود بىكى مغلوب ايلەيىك خېبىنىڭ تعاقب ورودى آغزىنىڭ طادىنى قاچىرىدى [٣] .

شەھواربىك ٨٧٥ سنىندا رمضان اوغلۇ داود بىكلەتكىرار دوکوشوب غلبە جالدىقىندىن داود بىك (مايس) قىلمەنە قپاندى . شەھواربىك دە اينىڭ ايلرونسە وارمەرق البتانە عودت ايلدى .

آق قىونلى پادشاهي اوزون حسن مالك مصرىيە اوزىزىندىن

[١] قرقاس: قورقاز

[٢] افریقا دليلى

[٣] تحف الاتباء في تاريخ حلب الشهباء

شہسوار بک صالدیرمق ایستادی . بوندن مقصودی مطمح انظار
ملوک اولان ممالک مصریه‌یه ال او زامق اولقله برابر پیشکاه عنزمنده
شہسوار بک پک بیوک برحتال بولیوردی . بناءً علیه آنی اورتهدن
قالدیروب عنز فاتحانه‌سنه آچیق بربول حاضرلامق ایستیوردی . فقط
موفق اوله‌مادی .

قایدیای فطرة و سیاست و کیاسه سلاطین چراکسه مصریه‌نک الک
بیوکلرندن معدود اولسلیه نفسم کران کلان شو بوزغونلقری حوصله
سلطنته بر درلو صبیغیدیره مدیغندن شہسوار بک حضرت فاتحک حایه
خصوص‌سندن محروم ایمک ایجون جناب فاتحه ایلچی و هدیه ارسالیه
بالتألقده بولنخن و شہسوار بکدن انتقامی آلدقدن صوکره دولنادرلی
اراضیئنک دولت عثمانیه ترکی وعدیله کندی حسابه لازم الاستعمال
دسايس سیاسیه‌ی هر درلو ایچمکلکریه قول‌الاشن ایدی . بونک او زرینه
جناب فاتح شہسوار بک مقام تحدیرده بالدفعات نصایح لازمه‌ده بولنیسده
فاندہ بخش اولمدی . بوبولده یعنی سوز دیکلمدیک زمینته سلطان مصره
جواب ویرلدی . قایدیای شوفرستدن استفاده ایله جناب فاتحک بیله
نصح و امریکی دیکلمین شہسوار بک اتساع ایله بیهوده یره اسلام قانی
دوکومامسق توصیه بولنده ترکن بکلرینه آیری آیری نامه‌لر و عینی
زمانده طوره طوره آلتونر کوندره رک هر مشکلی حل ایدن پاره
قوسیه ترکن بکلرین خفیا الده ایتش ایدی که شہسوار بک فلاکت قطعیه
عظیمه‌سی انتاج ایدن اسباب و عواملک الک مؤثری بو اولمشدر .

قایدیای شوصرتله‌مادی و معنوی تهیه اسباب ظفر ایدلش اولسنه قناعت
کلیه حاصل ایتدیکنندن ۸۷۵ سنه‌ی نهایته قاهره‌دن ایلک او بکه رأس التوہ
(امیر اینال الاشقر [۱]) قومانداسیله بر طلیسه و متعاقباً امیر (یشیک

[۱] ابنال چفتاغه شهزاده ، سردار ، مشاور ، محرم معناسته در .

الدوادار [۱]) قيصادىلە قوتلى براودو چىقاردى . شام بوداق بىك دخى بواردوا يله برابر ايدى . عاجلاً بـ طبیعه عـ سـ کـ رـ يـه چـ ىـ قـ اـ لـ سـ نـ سـ بـ سـ بـ شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ لـ كـ عـ لـىـ الـ فـ لـ هـ حـ لـ بـ يـ باـ صـ مـىـ قـ وـ قـ وـ سـ اـ يـ دـىـ .

حلبىه طبیعه سـ يـه بـ رـ لـ شـ نـ اـ رـ دـ وـ ٨٧٦ سـ نـ سـ نـ دـ شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ اوـ زـ يـ نـ يـ بـ دـ يـ دـ ، حـ مـ لـهـ وـاحـ دـ دـ عـ يـنـ تـابـ استـ دـ اـ دـ اـ يـتـ دـ يـ . شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ اوـ لـ اـ دـ وـ عـ يـالـىـ وـ ذـ يـقـىـمـ اـ مـوـ الـىـ (ظـ مـاتـىـ [۲]) قـ لـعـ سـ نـ كـوـ تـورـوبـ يـرـ لـشـ دـ يـرـ دـ . كـنـ دـ وـ سـ دـ وـ نـوبـ خـصـمـيـلـهـ بـ رـ قـ عـ دـ جـارـ بـشـدـيـسـهـ مـصـرـ لـيـلـكـ بـ جـلـوبـيـ اوـ لـانـ تـرـ كـنـ بـكـلـرـيـنـكـ غـيرـ تـرـزـلـكـ يـوـ زـنـدـنـ هـبـسـنـدـدـهـ طـالـعـ حـرـبـنـىـ مـعـكـوسـ بـولـدىـ . نـهـاـيـتـ جـيـحـانـ نـهـرـىـ كـنـارـنـدـهـ خـوـزـىـ آـنـهـ بـ رـحـارـبـهـ وـقـوعـهـ كـلـهـ رـكـ شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ هـزـ يـمـتـ فـاحـشـيـهـ اوـ غـرـادـيـ وـ تـلـفـاتـ كـلـيـهـ وـ يـرـدىـ . شـكـلـ مـغـلـوبـيـتـدـهـ كـيـ دـهـشـتـ شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ اوـ رـ كـوـتـيـكـسـنـدـنـ سـوـلـوـغـيـ ظـ مـاتـىـ قـلـمـسـنـدـهـ آـلـىـ وـ قـلـمـيـهـ يـهـ قـيـانـدـىـ . اـمـيـرـيـشـيـكـ آـرـقـسـنـ بـ رـافـيـوـبـ قـلـمـيـهـ صـيـقـيـ مـحـاصـرـهـ آـلتـهـ الدـىـ . شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ مـحـاصـرـهـ جـهـنـيـلـهـ هـرـ طـرـفـيـ چـارـ سـلـكـ اـحـاطـهـ اـيـمـنـىـ وـ تـرـزـنـدـهـ كـيـ عـسـكـرـكـدـهـ بـرـ اـيـكـيـشـرـ صـاوـشـمـقـدـهـ اوـلـىـ كـوـرـهـرـكـ سـائـهـ يـأـسـ وـ اـضـطـرـارـلـهـ مـصـرـ اـرـدـوـسـنـدـهـ كـيـ (تـمـازـ الشـمـىـ) يـنـ قـلـمـيـهـ دـعـوتـ اـيـتـدـىـ . مـومـىـلـهـ صـورـتـ اـجـبـتـدـهـ اـرـدـوـ قـاضـيـسـكـرـىـ (شـمـسـ الدـيـنـ بـنـ اـجـاـ الـلـبـىـ) اـيـلـهـ بـرـاـبـرـ قـلـمـيـهـ چـيـقـدـىـ . حـينـ مـلـاـقـاتـدـهـ شـ هـ سـ وـ اـ رـ بـ كـ فـتحـ كـلـامـ وـ عـرـضـ مـرـامـ اـيـدـهـ رـكـ : (بـنـ سـزـهـ دـخـالـتـ اـيـمـكـ اـيـسـرـسـمـدـهـ مـقـدـمـاـ پـكـ چـوقـ عـسـكـرـكـزـىـ قـيـرـدـيـعـمـدـنـ شـمـدـىـ اـرـدـوـ كـاـهـ اـيـزـسـمـ قـورـقـارـهـ كـ عـسـكـرـ بـنـدـنـ اـنـتـنـامـ آـلـيـ) دـيـمـسـنـهـ . قـابـلـ

[۱] عـربـ اـمـلـاسـنـهـ كـوـرـهـ (يـشـيـكـ) مـورـنـيـلـهـ كـتـبـ تـواـرـخـنـدـهـ مـقـدـ اوـ لـانـ بـوـزـكـيـكـ حـمـيـحـىـ (يـاشـ بـكـ) دـرـ . قـرـيـعـدـهـ وـآـسـيـاـيـ وـسـطـيـدـهـ كـنـجـلـرـهـ (يـاشـ) وـيـاشـلـ اوـلـانـلـرـهـ (قـارتـ) تـبـيرـاـوـلـمـسـنـهـ نـظـرـاـ بـونـكـ معـنـاـسـىـ (كـنـجـ بـكـ) دـرـ . دـوـادـارـ دـيـوـنـدارـ اـولـسـ كـوـكـدـرـ ، مـاـيـنـجـيـ دـيـمـكـدـرـ .

[۲] ظـ مـاتـىـ قـيـصـرـيـهـ جـوـارـنـدـهـ وـسـبـوـاسـ وـلـايـتـيـ حدـودـيـ دـاخـلـنـدـهـ بـرـ قـلـعـهـ دـرـ ، شـمـدـىـ خـرـابـهـسـىـ مـوـجـوـدـدـرـ .

امیر تمراز: (بن سنک حیانک تأمین ایده دم سکا هیچ بر ضرر کنزا) جوابی ویردی، آنچق شہسوار بک هر نصلی خالله جرأت ایده مدیکندن بریکلر قلعه دن ایندی، اردو دخن محاصره ی صوک در جده تشذید ایلدی، تشذیدات و قنه نهایت شہسوار بک جاندن بزدودیکندن ایکنی دفعه اوله رق مویی الیهمایی قلعه یه چاغردی، بولشد قلنده شر انطخالله داڑ باشلانیلان مذاکره او زایوب بر آرق ده اردو ده مویی الیهمانک شہسوار بک طرف دن تو قین خبر کاذب شایع اولدی، اردو ساعت لرجه کرداب هیجان ایچنده جالقالاندی، نهایت الامر حیائی مؤمن واطاعتی حالنده دولفاری اولکانک ید اداره سنده ایقسی مقرر اولدینه داڑ یشیک لساندن اوله رق مع القسم ویریلن تأمینه اعتماداً مویی الیما او کله چاغنده شہسوار بک برابر اولدینی و شہسوار بک معینته بر مقدار عسکر بولندینی حالده اردو کاهه اینه رک یشیکله کور و شدیلر.

یشیک شہسوار بک اظهار حرمت والباس خلعت ایلدی، شہسوار بک قلعه یه عودت ایچون یشیکن طلب اجازت ایلدکده اردو ده بولنان شام والیسی ایله ده کور یشمنی تو صیه ایلدی، شہسوار بک مذ کور والینک چادرینه کیدوب آیاقده طور دقده آزمارنده شو محاوره مختصر مچکدی: (سن کیمسک ؟ بن شہسوارم، بونجه امر او عساکر مصریه یی اتلاف ایدن سن دکلیسک؛ سکوت). طرز خطابده ک شدت دن فرط غیظنی و سؤ قصدینی بلی ایتمام و شہسوار بک قور دینی طوزاغه قولایلقله دوشورمک ایچون شام والیسی عادت صریعه وجهمه خلعت جلب والباسی امر ایتمیله یقسنک، ویکلرینک ایچمه منتكارانه بر صورت ده زنخیلر یر لشدریلش بر خلعت کمال سرعت و مهارت له احضار والباس وزنخیلر ده درحال اقبال ایدلدي، شوالیا قلنی کورن شہسوار بک الجای مایوسیله بر ابرنده کی عساکر اشارت ویرمی او زرینه آنلر ده سلیوف ایله مصر لیلر او زرینه یور دیلر سده شام والینک دعا اول احتیاطاً پوصو یه قویمش اولدینی مسلح

آدملى دولقادرلىرى هبوم ايله آن واحدده ايشارىخى بىتدىلر . آرتق قىمده سقوط ايتىش بولىسۇرىدى . ايچىندەكى عسکر اول باول اسرا مصراھ سوق ايدىلەكىن صوڭرىھ شام والىسى ايله امير يىشىك شەسوار بى وبرادرلىخى وبوى بىكلىخى ماماً ومتىداً مصراھ كوتوردىلر .

طوتىقاقلار قاھرىيە كىرىدكلىرى كون قايدبایك امىرىلە بىرھقارات خصوصە زبۇنكىشانە اولقى اوزىزه صىرتلىرى چىلاق ، باشلىرى قباق اولىدىنى حالىدە دوهاره بىندىرىلىوب بوغازلىرنىن طـاقىلان آغى لالەلرك اشىنجىھى آلتىنەز قاقيزقاقي كىزدىرىلەرك او لو قىتكى عادت وحشىانە سنجە باب زوپىلەدە چىنكلە او رالى . جىسىلىرى بر كون بر كىچە چىنكلەدە قالارق بعده دفن او لىدى [۱]. شەسوار بىك يالكىز (سلمان بىك) نامىدە بىك كۈچك بر قىداشى يىشىك شفاعتىلە عفو ايدىلدى [۲] .

شەسوار بىك مسلمانىجە ويرىلان عهد و امانە اىستانەرق دىخىل دوشىشى اىكىن شو عاقيت ئىمەيە او غىرادى . واقعاش شەسوار بىك ميدان مىدان كىدە مصراھلىرىك قىلبىدە او نىز يارەلر آچشى ايدى . لىكىن عفوی ذكورة ظفر طانيان مسلمانلار ايمچون عهده و فادخى بىر فضىلت خصوصە او لىدىنىشىن مصراھلىرىك مومى ايله حقنە كۆستەدكلىرى قايداقيق قىياقلق تارىخىك عفو ايدەمەيە جىڭى بىر حالدار .

شەسوار بىك قايدبایكى كى من مىعنى كەنە مىزانىدە كوردىش بىرچىركىن كولەسى او لىلۇب طهارت حسب ونبە مالك حكمدار او غلى حكمدار وھە نادار الوجود بىر قەھرمان روزكار او لىدىنى حالىدە حقنە روا كورىلان شور سوايلىق عربىك (اصلك فەللىك ياسفر حالىا) ضرب مئىلە تېشىل ايمك اىستىدىكى صویىزلىق ايله آنڭ اىچىباتى بىك كۈزۈل تىين ايدى . عەندىنە وفا ايتىيان يىشىك دخى بالا خە ٨٨٦ تارىخىنە او رە جەھتنەم

[۱] تەخفىف الابناء فى تاريخ حلب الشهباء

[۲] افريقا دليل

مغلوب اوله رق آق قیونلی بایندربک طرفدن باشندگان کسلمی انتظار عمومیه عبرته (الجزاء من جنس العمل) صورت عدالتی تمثیل ایدیکی کی یاوز سلطان سلیمان خان مصری فتح بیورقلرنده الاصول چرکن سلطانی اولان (طومان‌بای [۱]) ک اسیر ایدیلوب بقای حیاتنده دولجه و ملتجه محاذیر عظیمه ملحوظ اولیسیله حکم شریعت واداره سیاسیه‌نک کوستردیکی لزوم حکمت اینجا بجه خدمت پادشاهیده بولنان مشارالیه شهسواربک او غلی علی بک یدیله باب زویله‌ده آصلمی امر قصاصک لا یتغیر بر تجلى عبرت آمیزیدر .

مرحوم شهسوار بک عاقل ، ادیب ، شجیع ، قوى القلب ، عنز مکار بردات ایدی . حين قتلنده الی یاشنده ایدی التي سنه بکلک ایتشدر . نامه آنون وکوشن سک کسردیکی (اخبار الدول و آثار الاول) ک او جیوز او تو زنجی صحيفه‌سنه محور ایسه‌ده الده ایدیله مددی .

شاه بوداق بک

شاه بوداق بک ۸۷۶ تاریختنده ایکتیجی دفعه دولغادرلی کرسی امارته او طوردی .

بو صره‌ده جناب فاتح دولغادرلی مملکته عائد وعدینک انجازینی قاییدبایدن طلب ایتدیسه‌ده (نه دید که دیدک دشمنی الله کتیردک) جواب بار دینی ویردیلر . (آت آلان اسکداری بکدی) ضرب مثلی بوکا مضرب او ملیلدر . بونک او زرینه سلطان محمد خان ثانی شاه بوداغی قاجیر مق ایجون برادری علاء‌الدوله به شهزاده سلطان بایزیدک قپوجی باشیسله بر خیلی آدم‌لر قوشدی و یوللا‌لادی . حين مصادمه‌ده علاء‌الدوله‌نک یانشده کی ترکن بکلری انلهر جانتله عدو طرقه بکدیکندن علاء‌الدوله بوزولدی . عسکریتک بر طافی اطرافه داغل‌دینی کی بر قسمی‌ده قپوجی

[۱] طومان‌بای : دومان بک

باشى ايله مصرك سىس نائبه [١] التجا ايتدىلار . علو جنابدن نصىهدار اوپيان بونايب داڭرى ئامانىه جان آتانا زواللى ملتجليرى اولدىرۇب باشلىنى مصر سلطانى قايدبایه كوندردى . صوپ اوفورمەدن اىچىمىھ جىڭ قدر صوقىقىك كۆستەمكە براير سلاطين چراكىه آراسىنده فەتاتىلە واجراي خېرات و حسناه اولان فرط محبتىلە تىمىز ايندۇن قايدبایك امىرىلە جىدىان چراكىه سالف الذكى رئۇس مقطوعة اسلامىيەنى جىرىد مىدانىتى كوتورۇب يوارلا يەرق طوب و چوڭان اوپىنادىلار [٢] . سبحان الله او لوقت علم اسلامك اك بىوک اىكى دولتى اولان عەمانلى و مصر دولتلىرى وحدت مذهبىيە مستند اولان اخوت اسلامىيە لازمنىجە توچىد قوت وغىرت اىدەرلەر كى موجودىت حياتىمى فەنكلەر كىيداعتساف و تەعصبىندە سۈنمك اوزىزه اولان اندلسەكى دىن قىرداشلىرىنىڭ امدادىتە قوشىقى و اسلامىتك او پارلاق لمعە مەنيتى داھىيە انطفادن قورۇمۇق اقىدم فرائض اىكىن آنلىرى خاطرە بىلە كىتەردىمۇ بىدە اسلام كەلدىرىلە طوب اوپىناعقى سورىتىلە تىكىن احتراسە چالشىمى تارىخلىرى او نۇدەمە جىنى بر فاقعە جەالتىرى . مصرلىرىك شەھسوار بىك حقىنە يەدقىلىرى حىلە كارانە وغدارانە معاملەدن و خلف و عده متعلق مجادله دن صوک درجه دە غىصبىاك اولان حضرت فاتح ٨٨٥ سنهسى روم اىلى سفرلىزىنەن اختلاس اىدە بىلدىكى وقت فرستىن بالاستفادە تىكارار علاءالدولە بىك عسکر ترفقىلە شاه بوداق بىك اوزىزىنە سوق و تىسلیط اىلدى ، مقاومتىن عاجزا اولان شاه بوداق مصرە قاچدىيغىنەن علااءالدولە بىك جانشىنى اولدى .

عارف

مابعدى وار

[١] نائىب متصروف دىنگىدر .

[٢] عاشق باشا زادە تارىخى ، ص : ٢١٢ .